

Warszawa, 11-09-2023 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

**Zespół Prawa Administracyjnego
i Gospodarczego**

V.511.289.2023.KB

**Pan Jarosław Szatański
Dyrektor Departamentu
Podatków Dochodowych
Ministerstwo Finansów
Via ePUAP**

Szanowny Panie Dyrektorze,

Uprzejmie informuję, że do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich wpływają skargi obywateli (dalej: „Skarżący”) dotyczące zwolnienia od podatku dochodowego od osób fizycznych pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego przyznanej funkcjonariuszowi Służby Ochrony Państwa.

Skarżący otrzymywali przeznaczoną dla funkcjonariuszy Służby Ochrony Państwa pomoc finansową na uzyskanie lokalu mieszkalnego. Z uwagi na wątpliwości w kwestii opodatkowania wskazanej pomocy oraz fakt, że taki rodzaj pomocy finansowej w przypadku funkcjonariuszy Biura Ochrony Rządu nie był opodatkowany Skarżący zwrócili się do Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej o wydanie interpretacji indywidualnej w tym zakresie.

Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej w 2022 r. potwierdził te wątpliwości, wydając kolejno szereg interpretacji indywidualnych na podstawie których funkcjonariusze SOP kolejno otrzymywali zwrot podatku na podstawie zwolnienia zawartego w art. 21 ust. 1 pkt 49a ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób

fizycznych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 264, ze zm., dalej: „ustawa PIT”). Zgodnie z tą regulacją wolne od podatku dochodowego są świadczenia będące ekwiwalentem pieniężnym w zamian za rezygnację z lokalu wypłacanego na podstawie przepisów o Służbie Ochrony Państwa.

Niestety Skarżący - mimo że ich sytuacja faktyczna i prawna była tożsama - otrzymali odmienne interpretacje (np. interpretacja z dnia 2 grudnia 2022 r. nr 0115-KDIT2.4011.492.2022.1.MD.) Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej uznał, że art. 21 ust. 1 pkt 49a ustawy PIT posługuje się pojęciem "ekwiwalentu pieniężnego w zamian za rezygnację z lokalu" natomiast art. 180 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Służbie Ochrony Państwa (t.j. Dz. U. z 2023 r. , poz. 66, dalej: „ustawa o SOP”) w swej treści zawiera sformułowanie "pomoc finansowa na uzyskanie lokalu mieszkalnego". Dlatego w takiej sytuacji zwolnienie przysługiwać nie będzie.

Zgodnie bowiem z ust. 1 tego przepisu funkcjonariuszowi, który nie otrzymał lokalu mieszkalnego na podstawie decyzji administracyjnej o przydziale, przysługuje pomoc finansowa na uzyskanie lokalu mieszkalnego w spółdzielni mieszkaniowej, społecznej inicjatywie mieszkaniowej lub towarzystwie budownictwa społecznego albo domu jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość.

A zatem, w ocenie Dyrektora KIS w obecnym stanie prawnym ustawa o SOP nie przewiduje ekwiwalentu pieniężnego w zamian za rezygnację z lokalu, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 49a ustawy PIT. Ekwiwalent, o którym mowa w przedmiotowym zwolnieniu przysługiwał i nadal przysługuje na zasadzie praw nabytych na mocy art. 83 ustawy z dnia 16 marca 2001 r. o Biurze Ochrony Rządu (Dz. U. z 2017 r. poz. 985, 1321 i 2405 oraz z 2018 r. poz. 106, dalej: „ustawa o BOR”), która obowiązywała do 31 stycznia 2018 r. i została zastąpiona ustawą o SOP. Oznacza to, że zwolnienie, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 49a ustawy PIT dotyczy tylko funkcjonariuszy, którzy nabyli prawo do ekwiwalentu pieniężnego na gruncie ustawy o BOR, ale prawa tego nie zrealizowali do dnia uchylecia tej ustawy.

Przedstawiona wyżej interpretacja jest zatem całkowicie odmienna od interpretacji wydawanych wcześniej przez Dyrektora KIS, zgodnie z którą pomoc finansową na uzyskanie lokalu mieszkalnego przyznaną na podstawie art. 180 ustawy o SOP można uznać za ekwiwalent pieniężny w zamian za rezygnację z lokalu wypłacany na podstawie przepisów o SOP w rozumieniu art. 21 ust. 1 pkt 49a ustawy PIT.

Dyrektor KIS zauważył, że problematyczne jest nazewnictwo otrzymanej pomocy, gdyż zwolniony z opodatkowania jest "ekwiwalent", a według ustawy o Służbie Ochrony Państwa wnioskodawcy otrzymywali "pomoc finansową na uzyskanie lokalu mieszkalnego". We wnioskach o wydanie interpretacji indywidualnej wnioskodawcy

zauważali, że w praktyce zarówno funkcjonariusze Biura Ochrony Rządu, których ekwiwalent za brak lokalu mieszkalnego jest zwolniony z opodatkowania, jak i funkcjonariusze Służby Ochrony Państwa musieli/muszą zrzec się prawa do lokalu służbowego, aby otrzymać pomoc finansową na uzyskanie lokalu mieszkalnego.

Z tego względu Dyrektor KIS uznał, że jak wynika z porównania obu ustaw (tj. ustawy o Biurze Ochrony Rządu i ustawy o Służbie Ochrony Państwa), nowa ustawa o Służbie Ochrony Państwa nie posługuje się już pojęciem "ekwiwalent", lecz pojęciem "pomoc finansowa". Jednocześnie celem różnie nazywanych świadczeń jest pomoc mieszkaniowa udzielona funkcjonariuszom odpowiednio Biura Ochrony Rządu lub Służbie Ochrony Państwa, którzy nie otrzymali lokalu mieszkalnego. Z tego względu, w związku z powołaniem SOP i nowelizacją ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych mimo, że w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych nie posłużono się terminologią używaną w ustawie o Służbie Ochrony Państwa, należy uznać, że ww. pojęcia należy traktować tożsamo skoro charakter tych świadczeń jest tożsamy. O charakterze danego świadczenia nie decyduje bowiem jego nazwa, lecz istotne z punktu widzenia prawa podatkowego cechy. Dlatego ważne jest zrozumienie istoty i charakteru świadczeń, a w niniejszej sprawie charakter świadczeń jest identyczny, a zatem w tym konkretnym przypadku bez znaczenia pozostaje różne nazewnictwo na to samo świadczenie.

Zatem stwierdzenie "pomoc finansowa na uzyskanie lokalu mieszkalnego" zawarte w art. 180 ustawy o SOP należy traktować jako odpowiednik użytego w art. 21 ust. 1 pkt 49a ustawy PIT "ekwiwalentu pieniężnego w zamian za rezygnację z lokalu".

Stanowisko to zostało zaprezentowane w licznych interpretacjach wydanych w 2022 r., a w szczególności: z dnia 12 sierpnia 2022 r. nr 0114-KDIP2-2.4011.518.2022.1.SP, z dnia 17 sierpnia 2022 r. nr 0114-KDIP3-1.4011.671.2022.1.MS2, z dnia 19 sierpnia 2022 r. nr 0114-KDIP3-1.4011.686.2022.1.MS2, z dnia 5 sierpnia 2022 r. nr 0115-KDIT2.4011.404.2022.1.MD, z dnia 8 sierpnia 2022 r. nr 0115-KDIT2.4011.431.2022.1.MD, z dnia 19 sierpnia 2022 r. nr 0113-KDIPT2-2.4011.581.2022.1.KR, z dnia 12 maja 2022 r. nr 0112-KDIL2-1.4011.341.2022.1.DJ, z dnia 28 lipca 2022 r. nr 0112-KDIL2-1.4011.487.2022.2.DJ, z dnia 16 sierpnia 2022 r. nr 0114-KDIP2-2.4011.523.2022.1.SP, z dnia 1 sierpnia 2022 r. nr 0113-KDIPT2-3.4011.485.2022.1.MS, z dnia 20 lipca 2022 r. nr 0115-KDIT2.4011.363.2022.1.MD, z dnia 19 lipca 2022 r. nr 0112-KDIL2-1.4011.563.2022.1.DJ, z dnia 13 lipca 2022 r. nr 10115-KDIT2.4011.404.2022.1.MD.

Zmiana stanowiska przez Dyrektora KIS spowodowała, że część osób, która uzyskała pomoc finansową na podstawie przepisów ustawy SOP została zwolniona z obowiązku

odprowadzenia podatku dochodowego, Skarżący natomiast – w wyniku zmiany interpretacji - zostali tego zwolnienia pozbawieni.

W ich odczuciu Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej podzielił funkcjonariuszy Służby Ochrony Państwa na tych uprzywilejowanych (którzy uzyskali zwrot podatku) i pozostałych którym, odmówił zwrotu tego podatku. Ta sytuacja - w ich przekonaniu - narusza konstytucyjną zasadę równości oraz zasadę rozstrzygnięcia wątpliwości na korzyść podatnika (*in dubio pro tributario*).

Mając na uwadze powyższe, działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, zwracam się do Pana Dyrektora z uprzejmą prośbą - na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1058) - o zajęcie stanowiska w przedstawionej sprawie.

Z wyrazami szacunku

Piotr Mierzejewski

Dyrektor Zespołu

/-podpisano elektronicznie/

\